

JANUARSKO ŠTETJE VODNIH PTIC 2023

// Luka Božič

Letošnje zabeleženo število **ŽVIŽGAVK** (*Mareca penelope*) je bilo eno najvišje doslej.
foto: **Bojan Škerjanc**

V letu 2023 smo 27. zapored izpeljali januarsko štetje vodnih ptic (IWC) na območju celotne Slovenije. Za uspešno opravljeno delo gre velika zasluga vsem lokalnim koordinatorjem in drugim sodelavcem, ki so poskrbeli za brezhibno organizacijo štetja. Najpomembnejše delo pa je z udeležbo in vestno opravljenim štetjem na svojem popisnem območju opravilo več kot 200 prostovoljnih popisovalcev. Pomemben je prav vsak zabeležen podatek, tudi o popisnih odsekih oz. lokalitetah brez vodnih ptic.

ZA OPRAVLJENO DELO SE VSEM NAJLEPŠE ZAHVALJUJEM!

Štetje je večinoma potekalo v ugodnih razmerah za opazovanje, le ponekod v osrednji Sloveniji je zgoden pričetek preprečevala megla. Zaradi visokih temperatur v času štetja in tudi v dnevih pred tem je bila velika večina rečnih odsekov in stoječih vodnih teles povsem nezaledenela. Do zaključka redakcije smo prejeli podatke za 500 popisnih odsekov in lokalitet. Ocenjujem, da nam je tudi letos uspelo v običajnem obsegu pokriti vse večje reke, Obalo in večino pomembnejših stoječih vodnih teles po državi. Do konca februarja so bili v bazo vneseni podatki o dobrih 48.000 osebkih 65 vrst vodnih ptic. Ob oceni števil za manjkajoče popisne odseke in lokalitete sklepamo na podpovprečno število vodnih ptic v letošnjem januarju, medtem ko je

zabeleženo število vrst že sedaj večje od povprečnega. Manj vodnih ptic kot običajno je bilo zlasti na nekaterih števnih območjih vzhodnega dela države (Mura, Drava). Števila na panonskem delu Drave, našem najpomembnejšem območju za prezimujoče vodne ptice, so bila skromna. Skupno število tam prešteti vodnih ptic tokrat ne bo preseglo 15.000 osebkov. Tudi naključna poročila s poplavljenih predelov Notranske in Ljubljanskega barja v tednih pred štetjem so obetala večja števila. Videti je, da bodo med vrstami z največjimi oz. velikimi števili predvsem tiste, pri katerih v zadnjih nekaj letih beležimo porast njihovih zimskih populacij v Sloveniji oz. širše. Takšne so na primer duplinska kozarka (*Tadorna tadorna*), konopnica (*Mareca strepera*), dolgorepa raca (*Anas acuta*) in veliki žagar (*Mergus merganser*). Izjema je žvižgavka (*Mareca penelope*), pri kateri je letos zabeleženo število eno največjih doslej, primerljivo le z nekaterimi štetji v drugi polovici 90. let. Ne glede na nekoliko manjše število vodnih ptic pa v štetju leta 2023 ni manjkalo opazovanj redkejših vrst. Med njimi zbujajo pozornost prvo januarsko opazovanje žličarke (*Platalea leucorodia*) v notranjosti Slovenije (zadrževalnik Medvedce, 3. doslej v januarskem štetju vodnih ptic), jata 35 plamencev (*Phoenicopterus roseus*) v Sečoveljskih solinah (4. doslej v januarskem štetju vodnih ptic) ter skupaj 19 kravjih čapelj (*Bubulcus ibis*) na treh lokacijah, med katerimi stopata v ospredje zlasti dve na števnih območjih Zgornje Save in Drave.

VTISI POPISOVALCEV:

V naši družini smo se prvič udeležili štetja ptic. Z atijem sva šla štet vodne ptice ob potoku Ložnica. Zjutraj je bilo zelo mrzlo. Najprej sva videla eno čapljo, potem naju je preletela jata galebcev. Do malice sva videla veliko čapelj, zato sem rekel, da je čapljast dan. Videla sva veliko mlakaric, pa tudi žogo, steklenico od vina, ostanke ognjemeta. Pri koncu naju je skoraj pretentala vrečka, zamenjala sva jo z mlakarico. Na poti sva bila 3,5 ure in prehodila 11 kilometrov. Zelo mi je bilo všeč.

Vito Hozjan, 8 let

foto: Franc Hozjan

foto: Tatjana Ermenc

»Kaj pinože boste tudi šteli?« mi je skozi okno zaklicala gospa na Pobrežju.

»Ne, danes samo vodne ptice,« sem ji pomahala nazaj, in pobožala velikega ovčarja, ki me je prišel pozdravit. Tisti dan, ko smo pričeli z zimskim štetjem vodnih ptic in sem z nahrbtnikom in fotoaparatom plezala izza Savinje na Pobrežje, so se skozi dolino pričele pomikati jate pinož.

Letos sem se prvič na pobudo Urše Gajšek priključila zimskemu štetju ptic, in čeprav jih v tem delu Savinje res ni bilo veliko, sem si v glavi že začrtala traso za drugo leto (malo drugačno kot letos), ko se spet pridružim tej akciji.

Tatjana Ermenc

Že več let v Kozjanskem parku sodelujemo pri popisu ptic. Udeležimo se ga kar zaposleni, včasih pa nam pomagajo tudi prostovoljci. Naš teren je vedno pester, saj pot ob reki Sotli ni ravno lepa sprehajalna pot. Ponekod je precej zaraščeno, poleg tega nas ovirata še železna in žičnata ograja, ki sta postavljeni na meji s Hrvaško. Zaradi zahtevnosti terena in ponekod zelo oteženega dostopa do brežine na slovenski strani, opravljamo popis delno s hrvaške strani rečnega brega. Ampak mi se nikoli ne predamo. Dobro se opremimo in vedno z zanimanjem spustimo v vsako januarsko štetje vodnih ptic. Letos smo videli največ mlakaric (*Anas platyrhynchos*) in kormoranov (*Phalacrocorax carbo*), nekaj je bilo sivih čapelj (*Ardea cinerea*) in velikih belih čapelj (*Egretta alba*). Našli pa smo tudi enega vodomca (*Alcedo atthis*). Včasih se razveselimo kozice (*Gallinago gallinago*), povodnega kosa (*Cinclus cinclus*) in kreheljca (*Anas crecca*). Vsako leto si želimo, da bi našli še katere druge vrste. Upamo, da se nam naslednje leto to uresniči. Se že veselimo!

Karmen Jazbinšek, Kozjanski park

foto: Ema Jevšnik, Kozjanski park

Na v odlični družbi preživeti dan smo videli mnogo različnih vrst ptic, ki jih sam nisem prepoznal. K sreči sem bil zapisnikar, na popisu pa smo bili v družbi dveh biologinj, ki sta nas hitro podučili o vseh opaženih vrstah. Zdaj je moje znanje o pticah bogatejše, kar bo brez dvoma popestrilo vsako naslednje opazovanje ptic in narave.

Simon Očko

foto: Urša Gajšek

Na opazovanju ptic je bilo zelo lepo. Tata mi je povedal nove stvari. Letos me ni nič zeblo. Videli smo sinice, povodne kose in velike žagarje. Bili so zelo blizu. Sem bil vesel.

Jan, 5 let

Meni je bilo na letošnjem popisu zelo lepo. Videli smo veliko več ptic kot lani. Temperature so bile višje kot prejšnje leto. Mogoče zato? Videli smo okoli 20 povodnih kosov in 3 pare velikih žagarjev. Smo imeli res srečo, saj jih lani nismo videli. Štetje ptic smo imeli tudi v šoli. Tudi tam smo bili bolj uspešni v primerjavi z lanskim letom. Se veselim naslednjega popisa!

Jaka, 9 let

foto: Ana Zornik

POVODNI KOS (*Cinclus cinclus*)

foto: Božo Bradaškja

Pa je spet leto naokrog in z njim nova, za nas zelo prijetna družinska zadolžitev. Tako kot lani smo tudi letos prejeli navodila za popis res prekrasnega dela reke Soče. Za nas ta resnično pravljичni kraj, kjer struga s sotočji in zalivčki na vsakem koraku priredi pravi spektakel. Letošnje temperature so nam bile pisane na kožo, zato smo popis raztegnili od zgodnjih jutranjih ur pa vse do zgodnjega popoldneva. Užitek je bilo poslušati živalski vrvež ob vodi. Pa tudi v gozdu ob njej ni bilo nič manj živahno. Povodni kosi so že radostno poskakovali in se glasno oglašali ter s tem vsem nam uprizorili pravo ženitveno predstavo. Veliki žagarji so s svojo ponosno držo pred nami pluli po strugi in se prepustili brzicam na reki, da so jih odnesle na novo dogodivščino. Pravo prijetno nam je bilo, ko smo vse to opazovali iz zavetja gozda. Ptice so bile zares v svojem svetu in se niso pustile motiti. Ljubezen dela čudeže na vsakem koraku! Sonce jim je dalo le še dodatne moči! Z njegovo pomočjo so bile njihove barve še lepše kot sicer. In kako ne bi takemu dnevu sledile želje, da se gnezda uspešno napolnijo; ob vodi, v gozdu, na vaseh, travnikih ... in

tako poskrbijo, da vsem nam, ki imamo v teh norih časih željo biti z naravo le eno, tudi v prihodnje ne bo dolgčas na naših sprehodih, pri pripravi raziskovalnih nalog ali pa le takrat, ko bomo v senci za hišo pili limonado in uživali v poletnih dneh. Poskrbimo skupaj, da bodo opažene vse: velike in male, glasne in tihe, poznane in tiste, ki to še bodo! Naj nam bo mar za svet okrog nas! Za vso lepoto, ki nas obdaja! Zelo preprosto je – le oči in srce je treba odpreti!

Božo in Ana

foto: Ana Zornik